

Forsvarsdepartementet

Om forholdet departement og Storting

Frede Hermansen

Departementsråd i Forsvarsdepartementet

Innhold

- Ansvar og oppgavedeling mellom regjering og Storting
- Stortingets arbeid
- Statsrådenes og departementenes forhold til Stortinget
- Embets- og tjenestemenns kontakt med Stortinget

Ansvar og oppgavedeling mellom regjering og Storting (1) – Det helt grunnleggende

- **Grunnlovens maktfordelingssystem** - de ulike typene myndighet i staten – lovgivende, utøvende og dømmende
  - i utgangspunktet fordelt på ulike institusjoner: Stortinget, Kongen (regjeringen) og domstolene.
- **Stortingets sammensetning er avgjørende** for hvilke partier som kan danne regjering.
  - den til enhver tid sittende regjering har sin demokratiske forankring i Stortinget, og regjeringen står ansvarlig overfor Stortinget.
  - Et stortingsflertall kan, ved å treffe vedtak om mistillit, til enhver tid sørge for at en sittende regjering må søke avskjed.
  - Statsministeren og statsrådene har rett til å møte i Stortinget (Grunnloven § 74 annet ledd). Kongen (monarken) har en tilbaketrukket rolle i det politiske systemet.

Ansvar og oppgavedeling mellom regjering og Storting (2) – lovgivende

- *Stortingets* viktigste oppgaver er å være **lovgivende og bevilgende myndighet**.
  - Gjennom å vedta lover og å bevilge penger legger Stortinget vesentlige premisser for regjeringens virksomhet
  - En annen sentral oppgave for Stortinget er å føre *kontroll* med regjeringens virksomhet.
  - Stortinget er også en sentral politisk debattarena. Gjennom debattene og de standpunktene som kommer til uttrykk i komitéinnstillinger, får regjeringen viktige politiske signaler.

Ansvar og oppgavedeling mellom regjering og Storting (3) – utøvende

- *Regjeringen* er etter Grunnloven tillagt rollen som *utøvende* makt.
  - Regjeringen utøver også myndighet på områder som i utgangspunktet ligger til Stortinget. Dette gjelder særlig på lovgivningsområdet
  - Regjeringen har også som oppgave å utrede og fremme forslag i saker for Stortinget; Budsjett, lover og andre saker.
- Stortinget er avhengig av at saker utredes forsvarlig av regjeringsapparatet, og at de opplysningene statsrådene legger frem for Stortinget er korrekt.
- Regjeringens opplysningsplikt overfor Stortinget er slått fast i Grunnloven § 82.

Stortingets arbeid (1)

- Grunnloven og Stortingets forretningsorden(FO)
- Presidentskapet
- Fagkomiteene
- Den utvidede utenriks- og forsvarskomiteen (DUUFK)
- Europakomiteen
- Andre særskilte komiteer

Stortingets arbeid (2) – bevilgende, lovgivende og kontrollerende

- Lovarbeid:
  - Behandles i fagkomite. Lager innstilling. Vedtas
- Budsjettarbeid
  - Behandles i fagkomite. Lager innstilling. Vedtas
- Kontrollfunksjonen
  - Kontroll og konstiusjonskomiten, spørsmål, åpne kontrollhøringer, parlamentariske granskningskommisjoner, eksterne kontrollfunksjoner.

Stortingets Arbeid (3) – Stortingets vedtak

- Lovvedtak
- Budsjettvedtak
  - «romertallsvedtak»
- Anmodningsvedtak
- Utredningsvedtak
- Komitémerknader og muntlige ytringer under stortingsdebatter

Statsrådenes og departementenes forhold til Stortinget

- Statsrådenes tilstedeværelse under og deltakelse i debatter
- Brevveksling med Stortinget
- Stortingets behov for informasjon - Opplysningsplikten

Embets- og tjenestemenns kontakt med Stortinget

- Departementsansattes adgang til å møte for stortingskomiteer
- Underliggende etaters kontakt med stortingskomiteene
- Muntlige anmodninger om informasjon fra stortingsrepresentanter til departementene
- Henvendelser fra Stortingets utredningsseksjon

Gruppeoppgaver

a) Hvilke begrensninger ligger for hva slags informasjon komiteene kan be om fra en statsråd i behandling av en sak og er der forskjeller på hvem som kan be om hva?

b) Du oppdager at din statsråd «går utenfor snakkepunktene sine» fra talerstolen i en spørretime og sier noe som er faktisk feil. Hva gjør du?

c) Hva er formålet med Stortinget som kontrollfunksjon og hvordan utøves den?